

становище. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2013. № 2 (30). С. 279–288.

Мостепанюк Людмила Олександрівна,
доцент кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРЕДМЕТ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 240-1 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Задля удосконалення правового врегулювання відносин щодо користування надрами з метою видобування бурштину, припинення його незаконного видобування бурштину, створення сприятливих умов для розвитку в Україні галузі економіки, залучення у цю галузь інвестицій та нових технологій, забезпечення охорони навколишнього природного середовища під час видобування бурштину та рекультиватії порушених земель у Верховній Раді України було зареєстровано кілька законопроектів, спрямованих на посилення кримінальної відповідальності за незаконні дії щодо бурштину. Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про видобуток бурштину та інших корисних копалин» від 19.12.2019 р. положення Кримінального кодексу України (далі – КК) були доповнені новою статтею 240-1 «Незаконне видобування, збут, придбання, передача, пересилання, перевезення, переробка бурштину» [1].

Предметом вказаного злочину є бурштин. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 12.12.1994 р. № 827 «Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення», бурштин є видом неметалічних корисних копалин загальнодержавного значення, а саме – ювелірною сировиною (дорогоцінним камінням) [2].

Проблема, яка пов'язана з предметом незаконного видобування, збуту, придбання, передачі, пересилання, перевезення, переробки бурштину полягає в тому, що в ч. 1 ст. 240-1 КК законодавцем не визначено, скільки особа має

видобути корисних копалин у вигляді бурштину, щоб вчинене нею визнавалось злочином. Це означає, що формально під ознаки складу злочину, описаного в ч. 1 ст. 240-1 КК, підпадає і видобування 10 грамів бурштину. Як вказано в науковій літературі, Володимирецький районний суд Рівненської області визнав особу винуватою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 240 КК, за незаконне видобування нею бурштину вартістю 1 грн. 15 копійок. Водночас Первомайський міський суд Луганської області за цією самою нормою кваліфікував діяння особи, яка незаконно видобула щонайменше 500 тонн кам'яного вугілля вартістю понад півмільйона грн. [3, с. 129]. Якщо мова йде про малозначність діяння, то правоохоронні органи та суд мають застосовувати ч. 2 ст. 11 КК. Однак виникає питання: де знаходиться межа між злочинним і незлочинним (малозначним)? Ні кримінальне, ні адміністративне законодавство відповіді на це питання не дає. Описані ситуації не сприяють ефективній протидії аналізованому злочину.

Отже, як правильно зазначає ряд вчених, існує потреба у встановленні мінімального обсягу корисних копалин, незаконне видобування яких є кримінально караним діянням. На їх думку, найкращим показником, який здатен стати загальним еквівалентом, своєрідним знаменником, до якого можна буде привести будь-який вид корисних копалин, є вартість незаконно видобутої мінеральної сировини. На користь такого рішення свідчить і те, що саме вартість незаконно видобутої мінеральної сировини визначає суспільну небезпеку вчиненого діяння, а також те, що вартість предмета злочину є традиційним критерієм відмежування складів злочинів проти власності від аналогічних складів адміністративних правопорушень [3, с. 125].

Як впливає з положень Конституції України, в межах КК всі форми власності мають охоронятися однаково, а межа між злочинним і незлочинним вилученням корисних копалин має бути такою ж, як і між злочинним викраденням чужого майна шляхом крадіжки, шахрайства, привласнення або розтрати (злочини, передбачені статтями 185, 190, 191 КК України) і дрібним викраденням чужого майна шляхом крадіжки, шахрайства, привласнення або розтрати (адміністративні правопорушення,

передбачені ст. 51 КупАП). На сьогодні ця межа встановлена на рівні 0,2 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (далі – НМДГ) [3, с. 126]. Враховуючи викладене, пропонуємо мінімальний розмір кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 240-1 КК встановити на рівні 0,2 НМДГ.

Таким чином, особливу увагу при подальшому удосконаленні злочину, передбаченого ст. 240-1 КК, необхідно звернути на законодавчу вказівку мінімального розміру предмету злочину – бурштину.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про видобуток бурштину та інших корисних копалин» від 19.12.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.12.1994 р. № 827 «Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/827-94-%D0%>.

3. Дудоров О.О., Комарницький М.В., Калмиков Д.О. Кримінальна відповідальність за незаконне видобування корисних копалин в Україні : монографія. Суми : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2016. 567 с.

4. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14?find=1&text=%D0%B1%BD#Text>

Говорун Дмитро Валерійович,
аспірант Національної академії
внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ РОЗШУКОВИХ ДІЙ ЩОДО РОЗБІЙНИХ НАПАДІВ НА ВОДІЇВ АВТОТРАНСПОРТУ

Закріплення інституту негласних слідчих (розшукових) дій у КПК України надало право слідчому самостійно їх проводити, а прокурору – забезпечувати законність і повноту їх